

I Z V J E Š T A J
sa pregovora o slobodnoj trgovini sa Ukrajinom
u kontekstu pristupanja Crne Gore Svjetskoj trgovinskoj organizaciji
Podgorica, 28 i 29. septembar 2011. godine

Crna Gora je decembra 2004. godine podnijela zahtjev za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. U dosadašnjem procesu pristupanja održano je VII¹ sjednica Radne grupe (RG), više bilateralnih pregovora o pristupu tržištu i jedni plurilateralni pregovori o domaćoj podršci poljoprivredi i izvoznim subvencijama.

Bilateralni pregovori zaključeni su sa: EU, Kinom, Švajcarskom, Norveškom, Brazilom, Kanadom, Japanom, SAD-om, El Salvadorom i Hondurasom. Pregovori sa Ukrajinom otpočeli su decembra 2008. godine, i do sada je održano osam rundi pregovora i jedne bilateralne konsultacije².

1. PREDMET PREGOVORA

Predstavnici Crne Gore i Ukrajine sastali su se u Podgorici, 28. i 29. septembra 2011. godine. Predmet pregovora bio je bilateralni Sporazum Crne Gore i Ukrajine u kontekstu pristupanja STO-u, kao i Sporazum o slobodnoj trgovini (FTA).

Podsjećanja radi, na bilateralnim konsultacijama Crne Gore i Ukrajine, održanim 2. avgusta 2011. godine u Kijevu, ukrajinska strana je prihvatila predlog Crne Gore da se otpočnu pregovori u cilju zaključenja Sporazuma o slobodnoj trgovini (FTA), posebno sa aspekta zahtjeva kojima Crna Gora nije u mogućnosti da izađe u susret u kontekstu pristupanja STO. Procijenjeno je da bi ovakav pristup zadovoljio obje strane, ali i omogućio Crnoj Gori punopravno članstvo u Organizaciji. Napominjemo da pregovori o zaključenju FTA predstavljaju proces odvojen od procesa pristupanja STO-u, ali i da Ukrajina i Crna Gora kroz zaključenje FTA dobijaju povoljniji pristup tržištu roba i usluga.

¹ I sjednica Radne grupe, 4. oktobar 2005. godine; II sjednica Radne grupe, 5. jul 2006. godine; III sjednica Radne grupe, 27. februar 2007. godine; IV sjednica Radne grupe, 19. jul 2007. godine; V sjednica Radne grupe, 28. februar 2008. godine; VI sjednica Radne grupe, 19. jul 2008. godine; VII sjednica Radne grupe, 7. novembar 2008. godine.

² Pregovori su održani 2009. (februar, jul, septembar i novembar), 2010 (maj i julu), kao i u 2011. (jun i septembar). Bilateralne konsultacije održane su avgusta 2011.

1.1. Predmet pregovora u kontekstu Sporazuma o slobodnoj trgovini su bila sljedeća dokumenta:

- Nacrt Sporazuma o slobodnoj trgovini između Vlade Crne Gore i Vlade Ukrajine,
- Prilog koji se odnosi na Član 44 finansijskih usluga i
- Prilog koji se odnosi na Član 44 telekomunikacionih usluga.

Visok stepen usaglašenost postignut je kada je u pitanju osnovni tekst FTA, usaglašeni su Aneksi o finansijskim i telekomunikacionim uslugama, dok će predmet naredne runde pregovora biti, pored osnovnog teksta FTA, pravila porijekla i pristup tržištu roba i usluga.

1.2. U kontekstu pristupanja STO, predstavnici Crne Gore i Ukrajine su postigli dogovor i zaključili pregovore vezano za pristup tržištu roba i usluga.

Predmet pregovora bila su sljedeća dokumenta: *Agreed Minutes*, crnogorska Ponuda za robe³ i crnogorska Ponuda za usluge⁴.

Dogovoreno je i da se nakon zaključenja FTA, potpišu Protokoli u okviru pregovora za članstvo Crne Gore, tako da je zaključenje pregovora direktno uslovljeno potpisivanje FTA.

Napominjemo da su pregovori vođeni na engleskom jeziku. Tako da su sva gore pobrojana dokumenta na engleskom.

2. PLANIRANE AKTIVNOSTI

U cilju što skorijeg zaključenja pregovora sa Ukrajinom, dogovorena je sledeća dinamika aktivnosti:

- Kada su u pitanju **Pravila porijekla**, predlog crnogorske strane je da se prihvati Regionalna konvencija o Pan-euro-mediteranskim pravilima porijekla, koji je ukrajinskoj strani dostavljen tokom pregovora. U slučaju da za Ukrajinu nije prihvatljiva pomenuta Konvencija, Crna Gora je dostavila komentare na dokumeta dobijena od Ukrajine i to: Pravila porijekla roba i procedure administrativne saradnje sa dodacima (Dodatak I – Uvodne napomene, Dodatak II – Lista proizvoda i operacija obrade i prerade koje povrđuju status porijekla, Dodatak III – Sertifikat EUR 1, Dodatak IV – Deklaracija izvoznika).

³ Prilog A uz *Agreed Minutes*

⁴ Prilog B uz *Agreed Minutes*

Ukrajinska strana će obavijestiti Crnu Goru o svom stavu u vezi sa pravilima porijekla, do 14. oktobra 2011. godine.

- Vezano za **pristup tržištu usluga**, što predstavlja novinu u ovakvoj vrsti Sporazuma, dogovoreno je da ukrajinska strana dostaviti svoje zahtjeve⁵, kao i predlog ukrajinske Liste specifičnih obaveza u uslugama, do 14. oktobra 2011. godine.

Napominjemo, da je pregovore moguće voditi u dvanaest sektora usluga, a to su: poslovne (advokatske, inženjerske, arhitektonske, računovodstvene, energetske...), komunikacione, građevinarske, distribucione, obrazovne, koje se odnose na životni sredinu, finansijske, zdravstvene i socijalne, turističke, rekreativne, sportske i druge kulturne usluge, kao i usluge svih vrsta transporta i gasovoda. Kako zahtjevi još uvijek nijesu dobijeni, resorna ministarstva će se izjasniti o istim nakon dobijanja, kao i ocijeniti da li je Crna Gora zainteresovana za dodatnu liberalizaciju tržišta za ukrajinske pružaoce usluga i da li postoji interes pružanja određene vrste usluge od strane crnogorskih pružalaca na ukrajinskom tržištu.

- Ukrajinska strana će dostaviti svoj stav u vezi sa crnogorskim prijedlogom o potpunoj **liberalizaciji tržišta roba Crne Gore i Ukrajine**, do 14. oktobra 2011. godine. U slučaju da za Ukrajinu ne bude prihvatljiva liberalizacija tržišta, resorna ministarstva će pripremiti liste izuzeća.

Ukoliko u dokumentima koji će biti razmijenjeni ne bude suštinskih pitanja za razmatranje, dogovoreno je održavanje naredne runde pregovora u novembru 2011. godine, kako bi se konsolidovao i finalizirao osnovni tekst Sporazuma u cilju otpočinjanja interne procedure za potpisivanje i ratifikaciju Sporazuma o slobodnoj trgovini. U tom smislu, nakon dobijanja ukrajinskih zahtjeva/komentara, očekuje se aktivno učešće svih nadležnih institucija, kako bi se sve aktivnosti realizovale u dogovorenim rokovima i na taj način ubrzalo učlanjenje Crne Gore u STO.

⁵ Osnova za pregovore je crnogorska Lista specifičnih obaveza u uslugama konsolidovana 2008. godine od STO Sekretarijata.